

Risicanalys för Kompetenscentrum vägteknik

Datum för riskanalys: 11 december 2024

Tidsram: 10 år

1. Bakgrund och syfte till riskanalysen

Denna riskanalys ger en strukturerad översikt med förslag på åtgärder och ansvarig för Kompetenscentrum vägteknik (KCV), samt vem som bär det överhängande ansvaret för respektive möjlig åtgärd. Riskanalysen förhåller sig till både större och mindre risker, både ut ett kortare och längre perspektiv och ur ett övergripande eller mer projektspecifikt perspektiv.

Syftet med analysen är att fånga upp de vanligaste riskerna på olika nivåer och perspektiv för att säkerställa att dessa hanteras inom ramen för KCVs verksamhet och för de ingående projektansökningarna som sker inom ramen för dess verksamhet.

2. Riskanalys

Risicanalysen med bedömd sannolikhet, konsekvens och risk tillsammans med möjliga åtgärder samt ansvariga återges i Tabell 1. I tabellen representerar färgerna den i huvudsak ansvariga för åtgärden. Dock innebär det i många fall tät kommunikation med övriga inblandade. Grön färg markerar den sökande, orange färg markerar KCV, Blå färg markerar finansier och röd färg markerar ett helt gemensamt ansvar.

Tabell 1. Riskanalys för Kompetenscentrum vägteknik.

Riskkategori	Riskhändelse	Sannolikhet (S) (1-5)	Konsekvens (K) (1-5)	Risk (R = S*K)	Möjlig åtgärd	Ansvarig
Finansiella	KCV mister finansieringen	1-5	5	5-25	<ul style="list-style-type: none"> - Diversifiera finansieringskällor - Upprätta buffert - Regelbunden ekonomisk uppföljning och revision 	Sökande, KCV respektive finansierande organisation (eller samtliga) genom sina egna policies kopplade till riskhantering av respektive kategori
	KCV får betydande minskning av finansieringen	1-5	5	5-25		
	Annan eventuell finansiär drar sig ur	1-5	1-5	1-25		
Organisatoriska	Personal insjuknar	2-4	4-5	12-20	<ul style="list-style-type: none"> - Erbjud konkurrenskraftiga löner - Utveckla interna utbildningsprogram och tydliga karriärutvecklingsplaner - Säkerställ redundans i kompetens - Bygga starka samarbeten mellan aktörer (universitet, forskningsinstitut, myndigheter, privata sektorn) - Säkerställ KCV-parternas inflytande på rättvisa och jämlika grunder - Säkerställ KCV-parternas möjlighet till finansiering på rättvisa och jämlika grunder 	
	Personal slutar	2-5	1-5	2-25		
	Lämplig personal kan ej rekryteras	3-5	4-5	12-25		
	En eller flera parter drar sig ur KCV	1-3	5	5-15		
Teknologiska	Tilltänkt metod/modell blir redundant	1-3	5	5-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att upptäcka förändringar i god tid - Säkerställ reservplaner på möjliga relevanta alternativa metoder/modeller - Avtala datatillgänglighet i förväg om möjligt - Undersök om internationell data finns att tillgå - Undersök om öppen data finns att tillgå - Säkerställ att val av metod/utrustning med mera inte innebär patentintrång 	
	Data ej tillgängligt / Begränsad tillgänglighet till data	1-5	3-5	3-25		
	Risk för patentintrång	1	5	5		
Projekt och samarbete	En eller flera projektpart/er lämnar	1-3	3-5	3-15	<ul style="list-style-type: none"> - Eventuellt ersätta med ny projektpart - Diskutera med KCV och Trafikverket om väg framåt - Säkerställ en relevant, transparent och förtroendeingivande mekanism för att hantera, lösa och följa upp eventuella tvister - Säkerställ att avtala hur tvister ska hanteras - Säkerställ att säkra rutiner kring oberoende medling - Säkerställ att säkra rutiner kring eventuellt domstolsförfarande om ovanstående punkter ej löser tvisten - Säkerställ en relevant, transparent och förtroendeingivande mekanism för att hantera, lösa och följa upp eventuella tvister - Säkerställ att avtala hur tvister ska hanteras - Säkerställ att säkra rutiner kring oberoende medling - Säkerställ möjligheten att hitta ersättare i där ovan punkter ej löser konflikten 	
	Twist uppstår mellan parter	1-2	5	5-10		
	Personliga konflikter	1-2	5	5-10		

KCV

Riskkategori	Riskhändelse	Sannolikhet (S) (1-5)	Konsekvens (K) (1-5)	Risk (R = S*K)	Möjlig åtgärd	Ansvarig
	Grundläggande förändring av forskningsfinansiering i Sverige	3-5	5	15-25	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att uppfatta förändringar i ett tidigt skede - Säkerställ tydlig kommunikation med beslutsfattare - Verka för opinionsbildning genom t.ex. debattartiklar samverka med omkringliggande samhälle 	Sökande, KCV respektive finansierande organisation (eller samtliga) genom sina egna policies kopplade till riskhantering av respektive kategori
	Konflikter kring äganderätt / nyttjanderätt av resultat från projekt	3-5	5	15-25	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ att samtliga förstår innebörden att samverka med universitet och oberoende forskningsinstitut - Säkerställ att samtliga förstår innebörden av lärarundertaget - Säkerställ att avtala äganderätten/nyttjanderätten där så är lämpligt 	
	Nya/ökande krav på etisk prövning	1-5	1-5	1-25	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att uppfatta förändringar i ett tidigt skede - Säkerställ att projektidéer tidigt undersöker om etisk prövning kommer krävas 	
	Nya/ökande krav på hantering av data och personuppgifter	1-5	1-5	1-25	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att uppfatta förändringar i ett tidigt skede - Säkerställ att projektidéer tidigt undersöker vad som kommer krävas kring hantering av data och personuppgifter 	
	Eventuella överklaganden (t.ex. byggande av provsträckor)	1-2	4-5	4-10	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ tydlig, transparent och frekvent öppen kommunikation kring projektet för att öka förståelsen och inflytandet för intressenterna och därmed minska risken för missförstånd och konflikter 	
	Politiska beslut påverkar projektet	1-5	1-5	1-25	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att uppfatta förändringar i ett tidigt skede - Säkerställ tydlig kommunikation med beslutsfattare - Verka för opinionsbildning genom t.ex. debattartiklar samverka med omkringliggande samhälle 	
	Inskränkning av fri och oberoende forskning	1-2	5	5-10	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att uppfatta förändringar i ett tidigt skede - Säkerställ tydlig kommunikation med beslutsfattare - Verka för opinionsbildning genom t.ex. debattartiklar samverka med omkringliggande samhälle - Verka för att återgå till fri och oberoende forskning med alla medel tillgängligt 	
	Förändring av lagar och förordningar som påverkar finansieringen	1-3	1-5	1-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att uppfatta förändringar i ett tidigt skede - Säkerställ tydlig kommunikation med beslutsfattare - Verka för opinionsbildning genom t.ex. debattartiklar samverka med omkringliggande samhälle 	
	Förändring av lagar och regler som påverkar forskningen	1-3	4-5	4-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ omvärldsbevakning för att uppfatta förändringar i ett tidigt skede - Säkerställ tydlig kommunikation med beslutsfattare - Verka för opinionsbildning genom t.ex. debattartiklar samverka med omkringliggande samhälle 	

KCV

Riskkategori	Riskhändelse	Sannolikhet (S) (1-5)	Konsekvens (K) (1-5)	Risk (R = S*K)	Möjlig åtgärd	Ansvarig
Infrastruktur och drift av infrastruktur	Utrustning havererar och kan ej ersättas	1-5	5	5-25	<ul style="list-style-type: none"> - Finns internationell utrustning att nyttja? - Kan externa anlitas eller bjudas in till projektet? - Kan mer medel tilldelas för att helt eller delvis ersätta utrustning? 	Sökande, KCV respektive finansierande organisation (eller samtliga) genom sina egna policys kopplade till riskhantering av respektive kategori
	Lab. läggs ned	1-5	5	5-25	<ul style="list-style-type: none"> - Finns nationella eller internationella lab. att nyttja? - Kan externa anlitas eller bjudas in till projektet? - Säkerställ långsiktig finansiering av lab. 	
	Utrustning havererar och reparationen medför en kraftig försening och/eller fördyrning	1-5	3-4	3-20	<ul style="list-style-type: none"> - Finns nationella eller internationella lab. att nyttja? - Kan externa anlitas eller bjudas in till projektet? - Kan projektet skjutas på i tid? - Kan mer medel tilldelas för att helt eller delvis reparera eller ersätta utrustning? 	
	Fördyrning av utrustningar och lokaler	3-5	3-5	9-25	<ul style="list-style-type: none"> - Kan mer utrustning samogas/samnyttjas? - Säkerställ långsiktig finansiering av lab. - Kan mer medel tilldelas för att helt eller delvis täcka upp för kostnadsökningen? 	
	Ökad kostnad/brist eller avsaknad av material	1-5	1-5	1-25	<ul style="list-style-type: none"> - Kan befintligt material nyttjas mer optimalt? - Kan flera projekt med behov av samma material samordnas för mer optimalt användande av material? 	
	Provsträcka / provbank / provuppställning kan ej genomföras	3-5	5	15-25	<ul style="list-style-type: none"> - Kan alternativa provsträckor/provbanker/provuppställningar genomföras? - Kan alternativt laboratorieprov användas i stället? - Kan historisk data kombinerat med annan typ av provning ersätta fältprovning? 	
	Får ej tillgång till teststräcka eller motsvarande	3-5	5	15-25	<ul style="list-style-type: none"> - Kan alternativa provsträckor/provbanker/provuppställningar genomföras? - Kan alternativt laboratorieprov användas i stället? - Kan historisk data kombinerat med annan typ av provning ersätta fältprovning? 	
	Operativ personal av utrustningar/lab/fält etc. saknas / finns ej tillgängliga	1-5	5	1-25	<ul style="list-style-type: none"> - Erbjud konkurrenskraftiga löner - Utveckla interna utbildningsprogram och tydliga karriärutvecklingsplaner - Säkerställ redundans i kompetens - Bygga starka samarbeten mellan aktörer (universitet, forskningsinstitut, myndigheter, privata sektorn) - Kan externa anlitas eller bjudas in till projektet? 	

KCV

Riskkategori	Riskhändelse	Sannolikhet (S) (1-5)	Konsekvens (K) (1-5)	Risk (R = S*K)	Möjlig åtgärd	Ansvarig
Övrigt	Fysiska säkerhetsrisker	1-5	3-5	3-25	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ att samtliga är medvetna om pågående fysiska säkerhetsrisker - Säkerställ kompetens och kunskap om rutiner för att minska eller eliminera risker kopplade till fysiska säkerhetsrisker - Säkerställ kompetens och kunskap kring rutiner för att hantera pågående fysiska säkerhetsrisker 	Sökande, KCV respektive finansierande organisation (eller samtliga) genom sina egna policies kopplade till riskhantering av respektive kategori
	Digitala säkerhetsrisker	1-4	3-5	3-20	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ att samtliga är medvetna om pågående digitala säkerhetsrisker - Säkerställ kompetens och kunskap om rutiner för att minska eller eliminera risker kopplade till digitala säkerhetsrisker - Säkerställ kompetens och kunskap kring rutiner för att hantera pågående digitala säkerhetsrisker 	
	Elbrist	1-2	1-5	1-10	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ reservkraft för kritisk infrastruktur - Anpassa utförande efter tillgängligheten av el 	
	Klimat- och miljörelaterade händelser	1-3	1-5	1-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ i möjligaste mån att utrustning klarar av förändrad miljö- och klimatbelastning 	
	Psykosocial arbetsmiljö	1-3	1-5	1-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ korrekt utbildning - Säkerställ medvetenhet kring de risker som finns i den psykosociala arbetsmiljön - Säkerställ kompetens och kunskap om rutiner för att minska eller eliminera risker kopplade till den psykosociala arbetsmiljön 	
	Organisatorisk arbetsmiljö	1-3	1-5	1-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ korrekt utbildning - Säkerställ medvetenhet kring de risker som finns i den organisatoriska arbetsmiljön - Säkerställ kompetens och kunskap om rutiner för att minska eller eliminera risker kopplade till den organisatoriska arbetsmiljön 	
	Fysisk arbetsmiljö	1-2	1-5	1-10	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ korrekt utbildning - Säkerställ medvetenhet kring de risker som finns i den fysiska arbetsmiljön - Säkerställ kompetens och kunskap om rutiner för att minska eller eliminera risker kopplade till den fysiska arbetsmiljön 	
	Tillbud	1-3	1-3	1-9	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ säkerheten för samtliga inblandade - Säkerställ omedelbart relevant stöd - Säkerställ omedelbar rapportering i tillbudssystem - Säkerställ korrekt uppföljning av tillbudet, utredning av orsaken, möjliga sätt att motverka framtida olyckor av samma slag, implementera lösningen och följ upp lösningen 	
	Olycka	1-3	1-5	1-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ säkerheten för samtliga inblandade - Säkerställ omedelbar transport till sjukvård för de i behov - Säkerställ omedelbar rapportering i olyckssystem - Säkerställ korrekt uppföljning av olyckan, utredning av orsaken, möjliga sätt att motverka framtida olyckor av samma slag, implementera lösningen och följ upp lösningen 	
	Forskningsfusk	1-2	5	5-10	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ att samtliga känner till konsekvensen av forskningsfusk - Säkerställ anmälan om forskningsfusk till relevant instans för utredning 	
	Idéstöld	1-3	1-5	1-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ att samtliga känner till konsekvensen av idéstöld - Säkerställ anmälan om forskningsfusk till relevant instans för utredning 	
	Jäv (avsiktlig och oavsiktlig)	1-3	5	15-25	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ robusta transparenta processer för att undvika eller minimera risken för jäv 	
	Nepotism/vänskapskorruption (avsiktlig och oavsiktlig)	1-3	5	5-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ robusta transparenta processer för att undvika eller minimera risken för nepotism/vänskapskorruption 	
Korruption	1-3	5	5-15	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställ robusta transparenta processer för att undvika eller minimera risken för korruption 		

KCV

Sammanfattning av risker och åtgärder

För att säkerställa att ett 10-årigt kompetenscenter kan drivas framgångsrikt och långsiktigt krävs en noggrann bedömning av risker kopplade till finansiering, personal, teknologi, infrastruktur och regelverk. Nyckeln till framgång är att vara proaktiv i riskhantering genom diversifiering av finansieringskällor, kontinuerlig omvärldsbevakning, samarbetsförmåga och en flexibel forskningsstrategi som kan anpassas till nya teknologier och marknadstrender. Regelbunden övervakning och justering av åtgärder kommer att minimera negativa effekter och främja Centrets mål under hela tidsperioden.